

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 29 czerwca 2026 roku

Sprawa: Interpelacja nr 17612 w sprawie projektowanych zmian dotyczących odpowiedzialności solidarnej nabywców za zobowiązania podatkowe w podatku od towarów i usług (nr UD314)
Znak sprawy: PT8.054.5.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją posła Janusza Kowalskiego z dnia 15 czerwca br. nr 17612 w sprawie projektowanych zmian dotyczących odpowiedzialności solidarnej nabywców za zobowiązania podatkowe w podatku od towarów i usług (nr UD314), poniżej przedstawiam wyjaśnienia co do wątpliwości i pytań poruszonych w interpelacji.

Proponowane w projekcie ustawy wyłączenie ochrony, jaką daje mechanizm podzielonej płatności (czyli możliwości zastosowania odpowiedzialności solidarnej) będzie dotyczyło sytuacji, w których podatnik wiedział lub miał uzasadnione podstawy do tego, aby przypuszczać, że faktura zapłacona z zastosowaniem tego mechanizmu:

- została wystawiona przez podmiot nieistniejący
- stwierdza czynności, które nie zostały dokonane
- podaje kwoty niezgodne z rzeczywistością
- potwierdza czynności dokonane w warunkach nadużycia prawa

Zatem sytuacje, w których zdjęto ochronę, jaką daje mechanizm podzielonej płatności dotyczą wyłącznie najbardziej oczywistych nieprawidłowości. Zasadniczo w pozostałych przypadkach zapłata w podzielonej płatności nadal daje ochronę przed zastosowaniem odpowiedzialności solidarnej.

Sytuacje, w których ochronna funkcja mechanizmu podzielonej płatności będzie wyłączona nie zostały zdefiniowane na potrzeby projektu UD314. Funkcjonują one od samego początku wprowadzenia do polskiego porządku prawnego mechanizmu

podzielonej płatności, czyli od lipca 2018 r. Już przy wprowadzaniu fakultatywnej formy tego mechanizmu sytuacje te zostały wskazane jako te, które wyłączają system zachęt m.in. stosowanie sankcji czy podwyższonej stawki odsetek za zwłokę w odniesieniu do zaległości w podatku VAT¹.

Analogicznie wygląda sytuacja proponowanej zmiany w zakresie odpowiedzialności solidarnej. Regulacja w tym zakresie funkcjonuje już od lat (listopad 2019 r.) i dotychczas obejmowała towary wymienione w załączniku 15. Zaproponowana zmiana nie zmienia zasad jej funkcjonowania, zmianie ulega wyłącznie zakres jej stosowania. Przesłanki odpowiedzialności w przypadku usług niematerialnych nie są zatem nowe, będą analogiczne jak te stosowane dotychczas.

Odnosząc się do stwierdzenia o szerokim katalogu usług niematerialnych, które zostaną objęte odpowiedzialnością solidarną informuję, że lista usług niematerialnych podlegających odpowiedzialności solidarnej powstała na bazie analizy przeprowadzonej przez Krajową Administrację Skarbową. Analiza ta wykazała, że nieuczciwi przedsiębiorcy stosunkowo często posługują się „pustymi fakturami”, których przedmiotem są te konkretne usługi niematerialne. O szerokim wykorzystywaniu usług niematerialnych przy wystawianiu „pustych faktur” świadczy również bogate orzecznictwo sądów administracyjnych dotyczące wykluczenia prawa do odliczenia VAT wykazanego na fakturach dokumentujących fikcyjne usługi niematerialne.

W związku ze zidentyfikowaną skalą wykorzystywania wskazanych usług niematerialnych do nieuprawnionego odliczania VAT zasadne, a nawet konieczne jest podjęcie działań ograniczających skutki takich nieprawidłowości. Stąd zaproponowany środek uszczelniający w postaci instytucji odpowiedzialności solidarnej.

Dodatkowo, w odpowiedzi na poprzednią interpelację Pana Posła, nr 13909, wyjaśniano, że podejmowane dwukrotnie przez Polskę próby objęcia mechanizmem podzielonej płatności usług niematerialnych celem uszczelnienia tego obszaru spotkały się z negatywną oceną Komisji Europejskiej. W związku z tym podjęto inne działania, czyli rozszerzenie zakresu odpowiedzialności solidarnej, mające na celu uszczelnienie tego obszaru wysokiego ryzyka. Zaniechanie działań uszczelniających i pozostawienie tego obszaru bez zmian oznaczałoby nie tylko dalsze straty dla budżetu państwa, ale i trudności w konkurencji na rynku uczciwie działającym podatnikom z nierzetelnie rozliczającymi VAT firmami.

Wskazać również należy, że obecny kształt regulacji w zakresie objęcia odpowiedzialnością solidarną usług niematerialnych jest kompromisem wypracowanym po uwagach rynku zgłoszonych w trakcie konsultacji projektu. Zweryfikowane rozwiązanie przewiduje wprowadzenie kryterium kwotowego, co spowoduje, że będzie się ono odnosiło do transakcji o większych wartościach, których przedmiotem są konkretne usługi niematerialne. Przyjęte kryterium z jednej strony czyni zadość uwagom rynku zgłoszonym w trakcie konsultacji, gdyż zasadniczo eliminuje stosowanie odpowiedzialności solidarnej w stosunku do najdrobniejszych transakcji (drobne usługi księgowe), z drugiej strony utrzymuje cel uszczelniający ten obszar usług.

Odnosząc się do pytań Pana Posła zadanych w przedmiotowej interpelacji informuję.

¹ Art. 108c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775, z późn. zm.).

Ad 1.

Mechanizm podzielonej płatności jako obowiązkowa forma rozliczania niektórych towarów i usług funkcjonuje od listopada 2019 r. Na początkowym etapie zakładano, że konstrukcja i zasady funkcjonowania tego mechanizmu będą wystarczające aby jego zastosowanie przez nabywcę mogło zwolnić go od odpowiedzialności za zaległości podatkowe sprzedawcy. Obserwacja na przestrzeni kilkuletniego funkcjonowania wykazała, że mechanizm ten bywa wykorzystywany niezgodnie z pierwotnymi założeniami. W związku z tym, w celu zachowania szczelności tego narzędzia, a zatem i systemu podatkowego, niezbędna stała się jego modyfikacja. W przywołanym przez Pana Posła projekcie ustawy znalazły się zatem rozwiązania, które zmierzają do wyeliminowania tych nieprawidłowości i podtrzymania efektywności tego mechanizmu.

Ad 2.

Opisywanie i podawanie do publicznej wiadomości schematów nadużyć oraz nieprawidłowości stosowanych w zakresie tego mechanizmu jest w mojej ocenie niewłaściwe, gdyż byłby to doskonały materiał instruktażowy dla nieuczciwych podmiotów.

Ad 3.

Zaproponowane rozwiązania mają na celu ograniczenie nieuczciwych praktyk firm niepłacących podatku, co powinno prowadzić do poprawy sytuacji konkurencyjnej uczciwie działających przedsiębiorców. Zatem zmiany te zwiększą poziom bezpieczeństwa obrotu.

Zaproponowana zmiana nie zmienia zasad funkcjonowania instytucji odpowiedzialności solidarnej, zmianie ulega wyłącznie zakres jej stosowania (rozszerzenie o niektóre usługi niematerialne). Przestanki stosowania odpowiedzialności solidarnej w stosunku do usług niematerialnych będą analogiczne jak te stosowane dotychczas, czyli odpowiedzialność solidarna będzie mogła być zastosowana w sytuacji, gdy podatnik w momencie świadczenia usług wiedział lub miał uzasadnione podstawy do tego, aby przypuszczać, że cała kwota podatku przypadająca na dokonane na jego rzecz świadczenie usług (lub jej część) nie zostanie wpłacona na rachunek urzędu skarbowego.

Ad 4.

Konieczność posiadania procedur weryfikujących kontrahentów nie powinna być wiązana z aktualnie prowadzonymi działaniami, gdyż weryfikacja rzetelności kontrahentów jest już na trwale osadzonym w systemie prawnym działaniem przedsiębiorców. W związku z tym proponowane rozwiązania nie powinny wpływać na koszty prowadzenia działalności gospodarczej.

Ponadto badanie rzetelności kontrahentów powinno być dokonywane, szczególnie z perspektywy skorzystania z prawa do odliczenia. Stąd postulowane zmiany nie powinny stanowić istotnej zmiany reguł działania u rzetelnych przedsiębiorców.

Ad 5.

Odpowiedzialność solidarna nie jest stosowana z uwagi na posiadany wpływ na późniejsze rozliczenie się przez podatnika z podatku. W przypadku stwierdzenia zaległości podatkowej u sprzedawcy organ podatkowy bada zachowanie nabywcy pod kątem staranności w doborze kontrahenta.

Przepisy nie zakładają zatem odpowiedzialności solidarnej podatnika w oparciu o wpływ na późniejsze rozliczenie podatkowe sprzedawcy stąd nie jest możliwe jej wyłączenie.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na obowiązujące od lat przesłanki wyłączające możliwość stosowania odpowiedzialności, które stanowią, że odpowiedzialność ta nie jest stosowana, jeżeli:

- powstanie zaległości podatkowych nie wiązało się z uczestnictwem w nierzetelnym rozliczaniu podatku w celu odniesienia korzyści majątkowej
- podatnik wykaże, że pomimo tego, że okoliczności towarzyszące danej dostawie towarów lub warunki, na jakich została ona dokonana, odbiegały od okoliczności i warunków zwykle występujących w obrocie tymi towarami, nie miało to wpływu na niezapłacenie podatku przez sprzedawcę.

Regulacje te zapewniają adekwatną ochronę przed nadmiernym wykorzystaniem odpowiedzialności solidarnej.

Ad 6.

Nie ma potrzeby dodatkowego doprecyzowywania przepisów. Sytuacje, w których ochronna funkcja mechanizmu podzielonej płatności będzie wyłączona, nie zostały zdefiniowane obecnie, czyli na potrzeby rozpatrywanego projektu. Funkcjonują od samego początku wprowadzenia do polskiego porządku prawnego mechanizmu podzielonej płatności, czyli od lipca 2018 r.

Ad 7.

Dochowanie staranności przez podatnika w swoich kontaktach gospodarczych daje podatnikowi pewność co do braku ryzyka poniesienia odpowiedzialności solidarnej niezależnie od zastosowania przez niego mechanizmu podzielonej płatności. Stąd opisywana przez Pana Posła ochrona już występuje.

Ponadto podkreślić należy, że poza oczywistymi nieprawidłowościami zapłata w podzielonej płatności nadal daje ochronę.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Finansów